

**TIETEELLISEN TUTKIMUKSEN
TIETOSUOJASELOSTE/-ILMOITUS**

EU:n yleinen tietosuoja-asetus

13 ja 14 artiklat

Laatimispäivä: [28.8.2023]

Päivitetty 15.5.2024

Tietoa tutkimukseen osallistuvalle

Olet osallistumassa Lapin yliopiston tekemään tutkimukseen. Tässä selosteessa kuvataan, miten henkilötietojasi käsitellään tutkimuksessa.

Tutkimukseen osallistuminen on vapaaehtoista. Sinuun ei kohdistu mitään negatiivista seuraamusta, jos et osallistu tutkimukseen tai jos keskeytät osallistumisesi tutkimukseen. Jos keskeytät osallistumisesi tutkimukseen, ennen keskeytystä kerättyä aineistoa voidaan kuitenkin käyttää tutkimuksessa. Tämän selosteen kohdassa 17 kerrotaan tarkemmin, mitä oikeuksia sinulla on ja miten voit vaikuttaa tietojesi käsittelyyn.

1. Tutkimuksen rekisterinpitäjä

Lapin yliopisto

Osoite: PL 122 (Yliopistonkatu 8), 96101 Rovaniemi. Puh. 016 341 341 (puhelinvaihde).

Y-tunnus: 0292800-5.

Yhteyshenkilö tutkimusta koskevissa asioissa:

Nimi: Professori Pigga Keskitalo

Osoite: Yliopistokatu 8, 96101 Rovaniemi

Puhelinnumero: + 358 40 484 4153

Sähköpostiosoite: pigga.keskitalo@ulapland.fi

2. Kuvaus tutkimushankkeesta ja henkilötietojen käsittelyn tarkoitus

Uhanalaisten saamelaiskielten kielitietoisuuden yhteiskehittely saamelaislasten ja -nuorten opetuksessa (LINCOSY) -projektissa tutkimme uhanalaisten pohjois-, luulajan, etelä-, inarin- ja koltansaamen kielten nykytilannetta peruskouluissa Pohjoismaissa ja luomme yhdessä kielitietoista opetusta, jossa tuetaan saamen kieliä opiskelevien lasten ja -nuorten koulusaavutuksia. Dokumenttianalyysin ja alkuperäiskansakontekstiin sovellettavan kouluetnografian avulla kartoitamme opetuksen käytänteitä ja tuomme esiin, miten opetus parhaiten huomioisi uhanalaisten saamen kielten tilanteen. Vierailemme kouluissa, teemme haastatteluita ja toimimme eri koulutuskentän toimijoiden kanssa yhteistyössä. Opetuksen ongelmiin etsimme työpajojen avulla ratkaisuita, joita opettajat kokeilevat käytännössä. Tutkimus lisää tietoa siitä, mitä uhanalaisten kielten opetuksessa tulisi ottaa

huomioon ja millaisia käytännön ratkaisuita opetuksen ongelmien ratkaisemiseksi on löydettävissä. Tutkimus esittelee kiireellisiä toimenpiteitä uhanalaisten kielten opetukseen, jotka soveltuvat myös muiden marginaalisten ryhmien opetuksen kehittämiseen.

LINCOSY-tutkimushanke jakautuu kolmeen osaan. Ensimmäinen osa koostuu sähköisestä kyselystä, joka suunnitellaan syksyllä 2023 ja toteutetaan keväällä 2024. Kyselyn avulla selvitetään kolmen maan oppilaiden, opettajien, vanhempien ja opetuksen järjestäjien kokemuksia saamen kielen opetuksesta. Kysely tuottaa tietoa siitä, miten saamen kielen opetus toteutuu ja millaista koulutusta ja tukea tarvitaan Pohjoismaisessa opettajankoulutuksessa ja täydennyskoulutuksessa. Toisessa osakokonaisuudessa tutkijat vierailevat kouluilla observoiden opetusta sekä haastatellen oppilaita, opettajia, vanhempia ja opetuksen järjestäjiä. Toinen vaihe toteutuu vuosina 2024–2025. Kolmannessa kokonaisuudessa toteutetaan opetuksen innovaatio, joka toteutetaan vuosina 2025–2026 yhteistyössä opettajien ja oppilaiden kanssa.

Tutkimusaineistoa kerätään ja käytetään täysin luottamuksellisesti. Perusteena on, että oppilaat, huoltajat, opettajat ja opetuksen järjestäjät suostuvat tutkimusyhteistyöhön. Tutkimustuloksia esitellään erilaisissa tapahtumissa. Tutkijat kirjoittavat vertaisarvioituja artikkeleita tutkimustuloksista. Kansainvälisessä yhteistyössä pohditaan alkuperäiskansojen kielten opetusta opetuksen kehittämisen näkökulmasta. Tutkimus tuottaa tietoa kielitietoisesta saamen kielen opetuksesta.

Tietosuojailmoitus perustuu EU:n yleiseen tietosuoja-asetukseen, artiklaan 6, kohtaan 1 a), jossa vaaditaan rekisteröidyn suostumus henkilötietojen käsittelyyn. Tietosuojailmoitus julkaistaan tutkimushankkeen verkkosivuilla.

Henkilötietoja ei luovuteta hankkeen ulkopuolelle ilman anonymisointia. Aineisto pseudonymisoidaan.

3. Yhteistyöhankkeena tehtävän tutkimuksen osapuolet ja vastuunjako

Henkilötietoja Lapin yliopiston aineiston osalta käsittelevät hankkeen nimetyt tutkijat. Henkilötietoja sisältävää aineistoa ei jaeta Lapin yliopiston ulkopuolelle.

4. Tutkimuksen vastuullinen tutkija tai tutkimuksesta vastaava ryhmä

Vastuullinen tutkija on professori Pigga Keskitalo. Tutkimusryhmään kuuluvat lisäksi tutkijatohtori Inker-Anni Linkola-Aikio, vanhempi tutkija Hanna Outakoski ja yliopistonlehtori Erika Sarivaara.

Nimi: Professori Pigga Keskitalo, tutkimuksen vastuullinen johtaja

Osoite: Yliopistokatu 8, 96300 Rovaniemi

LAPIN YLIOPISTO
UNIVERSITY OF LAPLAND

Puhelinnumero: 040 484 44 53

Sähköpostiosoite: pigga.keskitalo@ulapland.fi

Nimi: Tutkijatohtori, FT Inker-Anni Linkola-Aikio

Osoite: Yliopistokatu 8, 96300 Rovaniemi

Puhelinnumero: +358 40 159 8694

Sähköpostiosoite: inker-anni.linkola-aikio@ulapland.fi

Nimi: Vanhempi tutkija, FT Hanna Outakoski

Osoite: Yliopistokatu 8, 96300 Rovaniemi

Puhelinnumero: +358 40 152 7183

Sähköpostiosoite: hanna.outakoski@ulapland.fi

Nimi: Dosentti, KT Erika Sarivaara

Osoite: Yliopistokatu 8, 96300 Rovaniemi

Puhelinnumero: 040 484 42 50

Sähköpostiosoite: erika.sarivaara@ulapland.fi

5. Tietosuojavastaavan yhteystiedot

Lapin yliopiston tietosuojavastaava on varatuomari Jari Rantala. Häneen saa yhteyden sähköpostiosoitteesta tietosuoja@ulapland.fi.

6. Tutkimuksen suorittajat

Lapin yliopiston Kasvatustieteiden tiedekunnan LINCOSY-hankkeen tutkijat. Henkilötietoa käsittelevät ovat sopimussuhteessa yliopistoon (Kasvatustieteiden tiedekunta Pigga Keskitalo, Inker-Anni Linkola-Aikio, Hanna Outakoski ja Erika Sarivaara).

7. Tutkimuksen nimi, luonne ja tutkimuksen kestoaika

Tutkimuksen nimi: Co-creating Linguistically Responsive Teaching in the Context of Endangered Sami Languages for Sami Youth (LINCOSY)

Kyseessä on kertatutkimus.

Henkilötietojen käsittelyn kesto:

1.9.2023-31.8.2027.

8. Henkilötietojen käsittelyn oikeusperuste

Henkilötietoja käsitellään seuraavalla yleisen tietosuoja-asetuksen 6 artiklan 1 kohdan mukaisella perusteella:

Käsittelyperuste on tutkittavan suostumus.

9. Mitä tietoja tutkimusaineisto sisältää

Tutkimuksessa kerätään erilaisia aineistoja sisältäen viisi erilaista kokonaisuutta.

Ensimmäinen kokonaisuus sisältää opetusta ohjaavien dokumenttien analyysin

Toinen kokonaisuus sisältää digitaalisen kyselyaineiston, joka kohdistuu saamen kielen opetukseen osallistuvien oppilaiden vanhempiin (N=500), opettajiin (N=200) ja opetuksen järjestäjiin (N=100).

Kolmas kokonaisuus sisältää ryhmä- ja yksilöhaastatteluita sisältäen saamen kielen opetukseen osallistuvien oppilaiden (N=70) suostumukseen perustuvia haastatteluita, saamen kielen opettajien (N=40) suostumukseen perustuvia haastatteluita, saamen kieltä opiskelevien nuorten huoltajien (N=30) suostumukseen perustuvia haastatteluita sekä opetuksen järjestäjien suostumukseen perustuia haastatteluita (N=30).

Neljäs kokonaisuus sisältää koulujen observointiaineiston, joka koostuu kouluvierailujen (N=8) aikana otetuista valokuvista sekä tutkijan tutkimuspäiväkirjasta

Viides kokonaisuus sisältää opetuksen innovaation, jossa kerätään työpajoen yhteydessä saamen kielen opettajien kirjoittamia digitaalisia päiväkirjoja ja muistioita (N=300).

10. Arkaluonteiset henkilötiedot

Tutkimuksessa käsitellään seuraavia arkaluonteisia henkilötietoja:

Rotu tai etninen alkuperä.

Arkaluonteisten tietojen käsittely perustuu seuraavaan tietosuoja-asetuksen 9 artiklan 2 kohdan mukaiseen oikeusperusteeseen: a) ja j).

Rekisteröity on antanut suostumuksensa henkilötietojen käsittelyyn LINCOSY-tutkimusta varten.

Käsittely suoritetaan yliopiston tutkimustoiminnan ohessa eikä tietoja luovuteta ulkopuolisille ilman rekisteröidyn suostumusta.

Tutkimusaineisto käsitellään tunnistettavuuden estämiseksi.

11. Mistä lähteistä henkilötietoja kerätään

Kyseessä on kyselylomakeaineistot, ryhmä- ja yksilöhaastattelut, opettajien päiväkirjatekstit ja kouluvierailuiden valokuvat. Kyselomakeaineisto analysoidaan SPSS tilastollisella ohjelmalla, haastattelut litteroidaan ja valokuvat käsitellään tunnistettavuuden estämiseksi tutkimusraporteissa.

12. Tietojen siirto tai luovuttaminen tutkimusryhmän ulkopuolelle

Henkilötietoja ei luovuteta tutkimusryhmän ulkopuolelle.

13. Tietojen siirto tai luovuttaminen EU:n tai Euroopan talousalueen ulkopuolelle

Tietoja ei luovuteta EU:n tai Euroopan talousalueen ulkopuolelle.

14. Automatisoitu päätöksenteko

Automaattisia päätöksiä ei tehdä.

15. Henkilötietojen suojauksen periaatteet

Tiedot ovat salassa pidettäviä. Tutkimuksessa kerättyjä tietoja ja tutkimustuloksia käsitellään luottamuksellisesti tietosuojalainsäädännön edellyttämällä tavalla. Tutkimukseen osallistuvien tietoja ei voida tunnistaa tutkimukseen liittyvistä tutkimustuloksista, selvityksistä tai julkaisuista.

Manuaalisen aineiston suojaaminen

Henkilötietojen suojaamiseksi käytetään seuraavia suojatoimia:

Tutkimuksella on vastuullinen johtaja.

Tutkimuksella on toimenpiteet, joilla parannetaan henkilötietoja käsittelevän henkilöstön osaamista (koulutus, ohjeet).

Rekisterinpitäjä ja käsittelijä suorittaa sisäiset toimenpiteet, joilla estetään pääsy henkilötietoihin.

Henkilötiedot pseudonymisoidaan.

Yliopiston käytänteiden mukaisesti on tietoturvalliset henkilötietojen käsittely-ympäristöt.

Toteutetaan muut organisatoriset toimenpiteet (kuten koulutus ja kirjalliset sopimukset tutkijoiden kanssa).

Suorien tunnistetietojen käsittely:

Suorat tunnistetiedot poistetaan analysointivaiheessa, mutta koodiavain säilytetään.

Suoria tunnisteita ei poisteta analysointivaiheessa videoaineistojen osalta. Videoiden käytöstä sovitaan tutkimukseen osallistuvien kanssa asianmukaisilla luvilla.

Tietojärjestelmissä käsiteltävät tiedot:

Vaaditaan käyttäjätunnus ja salasana.

Suorien tunnistetietojen käsittely:

Suorat tunnistetiedot poistetaan analysointivaiheessa.

16. Henkilötietojen käsittely tutkimuksen päättymisen jälkeen

Tutkimusrekisteri arkistoidaan ilman tunnistetietoja.

Mihin aineisto arkistoidaan ja miten pitkäksi aikaa: Lapin yliopiston suojatulle verkkolevyllä ”Halla”.
Säilytysaika 10 vuotta.

17. Mitä oikeuksia sinulla on ja oikeuksista poikkeaminen

Yhteyshenkilö tutkittavan oikeuksiin liittyvissä asioissa on tämän ilmoituksen kohdassa 1 mainittu henkilö.

Suostumuksen peruuttaminen (tietosuoja-asetuksen 7 artikla)

Sinulla on oikeus peruuttaa antamasi suostumus, mikäli henkilötietojen käsittely perustuu suostumukseen. Suostumuksen peruuttaminen ei vaikuta suostumuksen perusteella ennen sen peruuttamista suoritettujen käsittelyjen lainmukaisuuteen.

Oikeus saada pääsy tietoihin (tietosuoja-asetuksen 15 artikla)

Sinulla on oikeus saada tieto siitä, käsitelläänkö henkilötietojasi hankkeessa ja mitä henkilötietojasi hankkeessa käsitellään. Voit myös halutessasi pyytää jäljennöksen käsiteltävistä henkilötiedoista.

Oikeus tietojen oikaisemiseen (tietosuoja-asetuksen 16 artikla)

Jos käsiteltävissä henkilötiedoissasi on epätarkkuuksia tai virheitä, sinulla on oikeus pyytää niiden oikaisua tai täydennystä.

Oikeus tietojen poistamiseen (tietosuoja-asetuksen 17 artikla)

Sinulla on oikeus vaatia henkilötietojesi poistamista seuraavissa tapauksissa:

- a) henkilötietoja ei enää tarvita niihin tarkoituksiin, joita varten ne kerättiin tai joita varten niitä muutoin käsiteltiin
- b) peruutat suostumuksen, johon käsittely on perustunut, eikä käsittelyyn ole muuta laillista perustetta
- c) vastustat käsittelyä (kuvaus vastustamisoikeudesta on alempana) eikä käsittelyyn ole olemassa perusteltua syytä
- d) henkilötietoja on käsitelty lainvastaisesti; tai
- e) henkilötiedot on poistettava unionin oikeuteen tai jäsenvaltion lainsäädäntöön perustuvan rekisterinpitäjään sovellettavan lakisääteisen velvoitteen noudattamiseksi.

Oikeutta tietojen poistamiseen ei kuitenkaan ole, jos tietojen poistaminen estää tai vaikeuttaa suuresti käsittelyn tarkoituksen toteutumista tieteellisessä tutkimuksessa.

Oikeus käsittelyn rajoittamiseen (tietosuoja-asetuksen 18 artikla)

Sinulla on oikeus henkilötietojesi käsittelyn rajoittamiseen, jos kyseessä on jokin seuraavista olosuhteista:

- a) kiistät henkilötietojen paikkansapitävyyden, jolloin käsittelyä rajoitetaan ajaksi, jonka kuluessa yliopisto voi varmistaa niiden paikkansapitävyyden
- b) käsittely on lainvastaista ja vastustat henkilötietojen poistamista ja vaadit sen sijaan niiden käytön rajoittamista
- c) yliopisto ei enää tarvitse kyseisiä henkilötietoja käsittelyn tarkoituksiin, mutta sinä tarvitset niitä oikeudellisen vaateen laatimiseksi, esittämiseksi tai puolustamiseksi
- d) olet vastustanut henkilötietojen käsittelyä (ks. tarkemmin alla) odottaessa sen todentamista, syrjäyttävätkö rekisterinpitäjän oikeutetut perusteet rekisteröidyn perusteet.

Oikeus siirtää tiedot järjestelmästä toiseen (tietosuoja-asetuksen 20 artikla)

Sinulla on oikeus saada yliopistolle toimittamasi henkilötiedot jäsennellyssä, yleisesti käytetyssä ja koneellisesti luettavassa muodossa, ja oikeus siirtää kyseiset tiedot toiselle rekisterinpitäjälle yliopiston estämättä, jos käsittelyn oikeusperuste on suostumus tai sopimus, ja käsittely suoritetaan automaattisesti.

Kun käytät oikeuttasi siirtää tiedot järjestelmästä toiseen, sinulla on oikeus saada henkilötiedot siirrettyä suoraan rekisterinpitäjältä toiselle, jos se on teknisesti mahdollista.

Vastustamisoikeus (tietosuoja-asetuksen 21 artikla)

Sinulla on oikeus vastustaa henkilötietojesi käsittelyä, jos käsittely perustuu yleiseen etuun tai oikeutettuun etuun. Tällöin yliopisto ei voi käsitellä henkilötietojasi, paitsi jos se voi osoittaa, että käsittelyyn on olemassa huomattavan tärkeä ja perusteltu syy, joka syrjäyttää rekisteröidyn edut, oikeudet ja vapaudet tai jos se on tarpeen oikeusvaateen laatimiseksi, esittämiseksi tai puolustamiseksi. Yliopisto voi jatkaa henkilötietojesi käsittelyä myös silloin, kun sen on tarpeellista yleistä etua koskevan tehtävän suorittamiseksi.

Oikeuksista poikkeaminen

Tässä kohdassa kuvatuista oikeuksista saatetaan tietyissä yksittäistapauksissa poiketa tietosuoja-asetuksessa ja Suomen tietosuojalaissa säädetyillä perusteilla siltä osin, kuin oikeudet estävät tieteellisen tai historiallisen tutkimustarkoituksen tai tilastollisen tarkoituksen saavuttamisen tai vaikeuttavat sitä suuresti. Tarvetta poiketa oikeuksista arvioidaan aina tapauskohtaisesti.

Valitusoikeus

Sinulla on oikeus tehdä valitus tietosuojavaltuutetun toimistoon, mikäli katsot, että henkilötietojesi käsittelyssä on rikottu voimassa olevaa tietosuojalainsäädäntöä.

Yhteystiedot:

Tietosuojavaltuutetun toimisto
Käyntiosoite: Ratapihantie 9, 6. krs, 00520 Helsinki
Postiosoite: PL 800, 00521 Helsinki
Vaihde: 029 56 66700
Faksi: 029 56 66735

LAPIN YLIOPISTO
UNIVERSITY OF LAPLAND

Sähköposti: tietosuoja(at)om.fi

TÄMÄ LOMAKE TULEE JÄTTÄÄ TÄYDENNETTYNÄ MYÖS KIRJAAMOON (kirjaamo@ulapland.fi)